

ประเทศไทย

กระทรวงสาธารณสุขกำหนดเครื่องชี้วัดในการประเมินผลการพัฒนาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับระบบยา¹ ดังนี้

1. ชุดเครื่องชี้วัดยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพพื้นฐานของการมีสุขภาพดีและการสร้างเสริมสุขภาพ ในด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย
 - ร้อยละของผลิตภัณฑ์สุขภาพในท้องตลาดเข้ามาตรฐานตามกฎหมายหรือข้อกำหนด
 - ร้อยละของสถานประกอบการมีมาตรฐานการผลิต
 - จำนวนข้อร้องเรียนผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ได้มาตรฐาน
2. ชุดเครื่องชี้วัดยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของประเทศด้านระบบยา ประกอบด้วย
 - ร้อยละของมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผ่านการรับรองของกระทรวงสาธารณสุข
 - ร้อยละของผลงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการส่งออกที่ตีพิมพ์และเผยแพร่
 - จำนวนผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ได้รับการพัฒนาเพื่อทดแทนการนำเข้าและการส่งออก
 - จำนวนผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรที่ได้รับการบรรจุในบัญชียาหลัก
 - ร้อยละของผลิตภัณฑ์สุขภาพเพื่อการส่งออกที่ได้รับการรับรองหรือได้รับเลขทะเบียนตามเกณฑ์ที่กำหนด
 - ร้อยละของสถานประกอบการผลิตภัณฑ์สุขภาพเพื่อการส่งออกที่ได้รับการรับรองตามเกณฑ์ที่กำหนด
 - จำนวนห้องปฏิบัติการ/รายการ ที่ได้รับการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดที่เพิ่มขึ้น
3. ชุดเครื่องชี้วัดผลการปฏิบัติงานบริการด้านสุขภาพในระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับระบบยาในด้านต่างๆ ประกอบด้วย
 - 3.1 ด้านคุณภาพ
 - ความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อบริการผู้ป่วยนอก/ใน
 - อัตราเรื่องร้องเรียนจากบริการ

- อัตราการประสบปัญหาขาดยาของสถานีนอนมัย

3.2 ด้านประสิทธิภาพ

- อัตราส่วนการหมุนเวียนสินค้าคงคลัง (inventory turnover)
- ร้อยละของค่าใช้จ่ายของยาซื้อสามัญต่อค่าใช้จ่ายด้านยาทั้งหมด
- ร้อยละค่าใช้จ่ายค่ายาและเวชภัณฑ์ของครัวเรือนต่อการใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลทั้งหมด

3.3 ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

- สัดส่วนร้านขายยาที่ยังไม่เข้าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

นอกจากกระทรวงสาธารณสุขแล้ว ในประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานใดที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาตัวชี้วัดระบบยาอย่างเป็นทางการ มีบางหน่วยงานที่กำหนดตัวชี้วัดเพื่อใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน แต่ไม่มีรายละเอียดของนิยามและวิธีการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดที่ชัดเจน ทำให้ข้อมูลตัวชี้วัดที่เก็บได้ไม่มีความเป็นเอกภาพ เนื่องจาก ความเข้าใจในตัวชี้วัดที่แตกต่างกันของแต่ละหน่วยงานที่เก็บข้อมูล เช่น สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (พรพ.) ได้กำหนดเครื่องชี้วัดระบบยาของโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาในแบบประเมินตนเองตามมาตรฐาน HA ส่วนข้อมูลระดับโรงพยาบาล² ดังนี้

1. จำนวนใบสั่งยาผู้ป่วยนอก
2. ความคลาดเคลื่อนด้านยาผู้ป่วยนอก แบ่งเป็น
 - จำนวน prescribing error (สั่งยาผิด)
 - จำนวน processing error (จัดยาผิด)
 - จำนวน dispensing error (จ่ายยาผิด)
3. จำนวนใบสั่งยาผู้ป่วยใน
4. ความคลาดเคลื่อนด้านยาผู้ป่วยใน แบ่งเป็น
 - จำนวน prescribing error (สั่งยาผิด)
 - จำนวน processing error (ลอกคำสั่งผิด, จัดยาผิด)
 - จำนวน dispensing error (จ่ายยาผิด)
5. ผลของความคลาดเคลื่อนทางยา แบ่งเป็น
 - เกิดผลเสียชั่วคราว ต้องรักษาหรือแก้ไข
 - เกิดผลเสียถาวร
 - เกือบเสียชีวิต/เสียชีวิต

6. อัตราการเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากยา (adverse drug reaction: ADR) ชั่ว

ส่วนตัวชี้วัดอื่นๆ ให้แต่ละสถานพยาบาลเป็นผู้กำหนดเองโดยให้สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ หรือกิจกรรมของหน่วยงาน

PSYRIC-HISO

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. เครื่องชี้วัดการประเมินผลการพัฒนาสุขภาพในส่วนของการทรงสวัสดิภาพ สุขภาพในส่วนของกระทรวงสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพจำกัด), 2544.
2. แบบประเมินตนเองตามมาตรฐาน HA ส่วนที่ I ข้อมูลระดับโรงพยาบาล Available at: <http://www.ha.or.th/SA45Hosp.doc> Accessed February 17, 2006.

PSYRIC-HISO